

آیا مشکل معرفت و عمل دینی جامعه به تعویذ نویسان و مجاوران زیارت ها بر میگردد؟

محمد اکرام اندیشمند

تعویذ نویسی، فال بینی، مجاورت زیارت ها و قبور زائیده جهل، خرافات باوری، خرافات پذیری و مهم تر از آن زاده فقر و اجبار ناشی از آن است. اگر تعویذ نویس و مجاور زیارت شاه دو شمشیره علیه فرخنده دست به دسیسه زد و با اتهام سوختاندن قرآن کریم، مردم را به قتل او وسوسه و تحریک کرد، به فقر اقتصادی و جهل او از اسلام بر میگشت. اینکه آیا او تا این حد از فهم و معرفت دینی نا آگاه و جاهل بود، نمیتوان به قطعیت سخن گفت، اما می توان گفت که ترس و نگرانی او از فرخنده که موجب کساد بازار تعویذ نویسی و از دست رفتن پول های این بازار می شد، وی را به انجام این دسیسه برد.

پرسش اساسی و اصلی در این حادثه به رفتار و عملکرد ده ها نفری بر میگردد که همچون حیوانات درنده به جان فرخنده افتیدند و بدون هیچ پرسیان و درک صحیح از ماجرا و بدون هیچ مجوز اخلاقی، انسانی، شرعی و قانونی، فرخنده را ستم کش کردند و سپس پیکرش را آتش زدند.

آیا رفتار و کردار این آدم ها از اندیشه و رفتار تعویذ نویسان و مجاوران زیارت و قبور ریشه و سرچمه می گرفت؟

آیا با برچیدن بساط تعویذ نویسان، فالبینان و مجاوران قبرها و زیارت ها می توان معرفت و عمل دینی جامعه را اصلاح کرد و مانع رفتار و اعمال مشابه که بر فرخنده انجام یافت، گردید؟

آیا مردم در جامعه افغانستان معرفت و فتوای دینی خود را از تعویذ نویسان، فالبینان و مجاوران قبر ها می گیرند؟

پاسخ به این پرسش ها بسیار روشن است:

فالبین ها و مجاورین قبر و زیارت، مرجع معرفت دینی نیستند. نه جامعه، فهم و معرفت دینی را از آنها می گیرد و نه با برچیدن بساط آنها می توان تحول مثبت در معرفت دینی مردم و رفتار ناشی از این معرفت ایجاد کرد. مرجع و منبع این فهم و معرفت از دین، عالمان دینی اند که از این آدرس در منابر مساجد برای خلق الله موعظه می کنند، از دین و احکام دین می گویند و دین را به مردم تفهیم و معرفی می دارند. آیا عالمان کرام اسلام در جامعه متدین افغانستان آنچنان فهم و معرفتی از دین ترسیم و ارائه خواهند کرد که دیگر مردم فرخنده ای را نگشند و به جای شریعت و قانون تصمیم نگیرند؟

عالمان دینی کشور ما چگونه می توانند از یکسو فهم و معرفت یکسان دینی برای جامعه ارائه کنند و از سوی دیگر این معرفت بتواند افکار و رفتار فردی و اجتماعی مردم را در مسیر خیر و نیکویی متحول سازد؟

این در حالی است که قرائت و دیدگاه عالمان دینی و یا فهم و معرفتی که آنها از مسایل مختلف ارائه می کنند، متفاوت و حتی گاهی متعارض است. اما آنچه که می تواند این ناهمسانی ها و یا معضلات برآمده از این ناهمسانی را در جهت فهم

و معرفت دینی، موثر و بهتر بسازد و اثرات بسیار مثبت در افکار و رفتار عمومی ایجاد کند، عنایت و نقش دولت افغانستان و نهاد های مربوط دولت در این مورد است.

اظهارات آقای عثمانی وزیر حج و اوقاف پس از فاجعه قتل فرخنده اگر در یک برنامه عملی تدوین و تنظیم شود، می تواند آغاز درست در این جهت باشد. او از برنامه های سخن گفت که برای مساجد در جهت موعظه و تبلیغ دین مدنظر دارد.

وزیر حج و اوقاف قرآن را کتاب انسان سازی خواند نه انسان سوزی. آیا وزیر حج و اوقاف می تواند فهم و معرفت ارائه شده از قرآن و اسلام را در مساجد، فهم و معرفتی در جهت انسان سازی بسازد؟

آری! این درست است که قرآن کریم، کتاب انسان سازی است، مشروط بر آنکه فهم و معرفت از این کتاب، فهم و معرفتی در مسیر ساختن انسانها باشد، نه در جهت سوزاندن آنها. به قول مولانا جلال الدین بلخی رومی:

زانکه از قرآن بسی گمره شدند
زین رسن قومی درون چه شدند
مر رسن را نیست جرمی ای عنود
چون تو را سودای سر بالا نبود